U Hratskoj se u zadnje vrijeme govori o pokretanju investicijskog ciklusa. Razlog toj i takvoj politici je jasan: Hrvatska se nalazi u višegodišnjoj krizi, nominalno od 4. Listopada 1993. Godine, koju danas određujemo kao kriza u krizi ili, jednostavnije, depresija. Kad se govori o pokretanju investicijskog ciklusa govori se na način kao da je sve poznato i samo treba odlučiti i nakon određenog vremena razvoj će se dogoditi. Ukoliko to ne učini ova Vlada, oporba nas uvjerava, učinit će oni a građani im trebaju dati samo povjerenje i stvar je riješena. Kamo sreće da je tako. Međutim, iskustva mnogih zemalja nam kazuje da tome nije tako. Ranglista najrazvijenijih zemlje od prije sto godina je gotovo ista današnjoj.

Hrvatska kao mala, nerazvijena i otvorena zemlja koja je usto, još uvijek, tranzicijska, jer nije „konstruirala“ društveni sustav, s jedne strane, i, s druge strane, **nije odredila svoju koncepciju i strategiju razvoja nema nužne uvjete za pokretanje razvojnog ciklusa**. Prema tome, kao prvo valja razlikovati razvojni od investicijskog ciklusa. Prvi pojam podrazumjeva jasno određenje kuda plovi hrvatski brod, dok drugi pojam nam govori da smo odlučili investirati pri čemu
neznamo tko, što, gdje, zašto će investirati. Samo znamo kada i to – odmah samo zato jer nam gori pod nogama.

U zadnje vrijeme ne nedostaje ideja na crti dosadašnjih iskustava koje možemo sumirati u izraz: prodajimo obiteljsko srebro i tako namaknimo manjak sredstava što će nam, s jedne strane, donijeti nužno potreban novac, drugim riječima, **prodajmo obiteljsko srebro inozemnim investitorima**, s druge strane, povećat će se učinkovitost prodanog obiteljskog srebra jer
postojeći način upravljanje državnom imovinom ne donosi dobitak već gubitak,
i, s treće strane, poboljšat će se rejting posebice kod MMF-a i WB-a pa
kad dobijemo izbore sklopit ćemo Sporazum sa MMF-om što će smanjiti kamate na inozemni dug
. Nabrojeno ima rezona posebice ako se ne želi ništa mjenjati.

Međutim, **priča vrijedi na kratki rok**. Postavlja se pitanje što ćemo prodati kad rasprodamo obiteljsko srebro. **Koja i kakva iskustva imamo s Plivom**
(koja je od razvojne postala generička tvrtka),
Inom
(koja je kao najveća tvrtka na području bivše države postala dio MOL-ovog carstva koje tako „ljubomorno“ čuva mađarska Vlada),
T-comom
, itd.
Končar

, koji se nekad zvao Rade Končar, prošao je grdan put da opstane;
danas kada je opstao
(što je dokaz kako je moguće usprkos promašenog modela privatizacije društvenog vlasništva opstati)
predsjednica Jadranka Kosor, s pravom, ga promiče u svijetu
. Međutim, mi stariji pamtimo da se je „start“ tranzicije hrvatskog gospodarstva odigrao baš u Končaru kada je ukinut tadašnji Končarev institut i kada su se dogodile druge razne ružne stvari.

Kako nacionalne štednje nema to je sasvim razumljiv zahtjev da se obiteljsko srebro proda inozemnim vlasnicima. Međutim, **opet međutim**, gdje su dokazi da će interes inozemnog investitora korespondirati nacionalnim, posebno razvojnim, interesima.

Primjer. Internacionalizirano bankarstvo, još uvijek od mnogih hvaljeno, bitan su čimbenik današnjeg stanja. Priča je jako, jako, jako.... jednostavna. Postojeći iznos kredita ne samo da je dosegao granicu „punog kapaciteta kreditnog tržišta“ već ju je i prešao. Međutim, **opet međutim**
,
struktura kredita nije bila u funkciji razvoja, pa ni investiranja, već u funkciji finalne potrošnje. Financiranje potrošnje dijelom je oslobodilo dio dohotka građana za investiranje jer se je financijski balon na tržištu kapitala punio i preko kredita građanima. Dovoljno se je prisjetiti kreditiranja kupnje dionica T-coma od strane poslovnih banaka. Ipak, najbolju sliku učinkovitosti bankarskog sektora valja promatzrati kroz industriju građevinarstva čije su cijene dionica rasle u nebesa, s jedne strane, a, s druge strane, povećanje građevinskih kapaciteta veće je bar za polovicu u odnosu na veličinu građevinskog tržišta. I tu ne stajemo. Kažemo industriji građevinarstva moramo pomoći pa izmišljamo -
pazite pojam izmišljamo
– kako da država subvencionira, potiče privatne investitore da ulože svoja sredstva u kupovinu tisuća i tisuća stanova. Međutim,
opet međutim
, „investitori su gluhi“ i nikako da "čuju" kako Vlada želi pomoći građevinskom sektoru (čitaj: lobiju) da se napokon pokrene ova važna, u strukturi BDP-a, industrijska grana. Drugi je primjer model financiranja poduzetnika od strane HBOR-a koji nikako da poduzetnici prepoznaju. Plasirani krediti do sada, koliko mi je poznato, zapravo predstavljaju konverziju postojećih kredita koje su poduzetnici nekoć podigli kod poslovnih banaka; drugim riječima, konverzija kredita omogućila je bankama da smanji rizik naplate prethodno odobrenog kredita. O tome sam pisao pred više od godine dana na ovim stranicama. Da li je to dokaz nesposobnosti HBOR-a? Jasno da nije. Naprosto oligopolni bankarski sustav, koji ima za cilj maksimiranje profita u kratkom roku, da bi ostvario svoj cilj okrenuo se građanima što će,
opet međutim
, završiti u proglašavanju mnogih – osobnih stečajeva. Naprosto staro samoupravno razmišljanje koje dominira „u glavi“ hrvatskih građana i tržišni model privređeivanja nije moguće „posložiti“.

Treće. **Sasvim je jasno da nas postojeće način razmišljanja vodi u bankrot**. Upravo zato zagovornici rasprodaje obiteljskog srebra „žele stvoriti platformu sutrašnjeg dogovora“ sa MMF-om što oporbeni političari, bar kad se prati javno izgovorena riječ, još nisu identificirali.

Očito će se u narednom razdoblju polarizirati stavovi glede mogućeg predstojećeg razvoja. **Vjer ojatno će pobijediti**
, imajući u vidu stavove vladajućih i oporbe,
zagovornici postojeće filozofije koja nas je i dovela u stanje u kojem jesmo.
Ona druga, koju podržavam, ima male gotovo zanemarive šanse. Zašto je zagovaram? Samo zato jer je to jedini put kako izaći iz krize.
Ponavljam od uspostave hrvatske države: koncepcija i strategija razvoja pretočena u taktike i operativne politike. Keynes je jednom rekao da nije nikao moguće samo tržištu prepustiti upotrebu/investiranje nacionalne štednje; drugim riječima – razvoja. Ovom pridodajmo da govorimo o nužnosti investicijskog ciklusa iako nije rečeno tko će osigurati financijska sredstva i pod kojim uvjetima.